

**UCHWAŁA NR XVI/122/16
RADY GMINY PŁASKA**

z dnia 24 listopada 2016 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, poz. 1579) , oraz art. 176 pkt 1, art.179, ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz.575, poz. 1583, poz. 1860) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Postanowienia Programu określonego w § 1 niniejszej uchwały mają zastosowanie od dnia od 1 stycznia 2017r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Płaska

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Alicja Polkowska

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019

1. Wprowadzenie, uwarunkowania prawne i diagnoza problemu.

Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową komórką społeczną i naturalnym środowiskiem dziecka, w którym zaspokajane są jego podstawowe potrzeby. Stanowi niezwykłą wspólnotę, stanowiącą model i normę dla wszystkich innych grup społecznych. To w niej dziecko zdobywa pierwsze doświadczenia, doznaje pierwszych odczuć emocjonalnych, przyswaja sobie obowiązujące wzorce i zasady współżycia, a także utożsamia się ze swoim najbliższym otoczeniem, szukając w nim miejsca dla siebie. Rodzina jest najważniejszym elementem więzi społecznej dziecka. Stworzenie atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia przez zaspakajanie potrzeb dziecka w rodzinie jest warunkiem prawidłowego rozwoju.

Rodzina funkcjonująca prawidłowo stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Problemy jakie występują w rodzinie są często złożone i wymagają podejścia interdyscyplinarnego. Uzależnienia, niepełna rodzina, niezaradność, trudna sytuacja materialna, bezrobocie, brak umiejętności wychowawczych to główne problemy dezorganizujące rodzinę. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, policję, kuratorów sądowych oraz przedstawicieli innych instytucji czy służb, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań wobec rodziny w oparciu o ustalony plan.

W celu przywrócenia rodzinie prawidłowych funkcji należy ją wspierać i pomagać a nie zastępować w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. I dlatego też głównym założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej w momencie, gdy zaczynają się problemy.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019, zwany dalej „Programem” opracowany został na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz.575, z późn. zm.). W myśl w/w ustawy na jednostki samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Zgodnie z art. 176 cytowanej ustawy do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające;

- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3 ustawy;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;
- 8) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art.193 ust.8.

Zadaniem ustawowym dla gminy jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną. Asystent rodziny zajmuje się, niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Głównym celem asystenta rodziny jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny czas pracy asystenta ma służyć realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego. Asystent pracuje tylko z rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia z zewnątrz. Praca asystenta ma charakter kompleksowy. Osoba pełniąca tę funkcję wspiera rodzinę w rozwiązywaniu podstawowych problemów socjalnych (mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych, itp), a także w podejmowaniu aktywności społecznej i zawodowej. Praca asystenta zgodnie z założeniami ustawy jest realizowana również w przypadku umieszczenia dziecka w tzw. pieczy zastępczej, wówczas asystent uczestniczy we wszystkich działaniach podejmowanych na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Uwarunkowania prawne

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 określa zadania własne Gminy Płaska, wynikające z aktów prawnych:

- a) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 575, z późn. zm.)
- b) ustawy z dnia 12 marca 2004r.o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.)
- c) ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015r. poz.1390)
- d) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. nr. 78 poz.483 z późn. zm.)
- e) Konwencja o Prawach Dziecka
- f) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2016 r. poz. 446 z późn. zm.)
- g) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2016 r. poz. 487)
- h) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii Dz. U. 2016 r. poz. 224 z późn. zm.)
- i) ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. 2014 r. poz. 1863 z późn. zm.)

Diagnoza

Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcjonalności rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej została dokonana w oparciu o dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Płaska wg stanu na dzień 30.06.2016 r. Pracownicy socjalni w 32 środowiskach (w tym 1 rodzinie niepełnej i 31 rodzin wielodzietnych) zdiagnozowali bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Obecnie pracownik socjalny nie wnioskował o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. W/w rodziny są wspierane w ramach pracy socjalnej przez pracownika socjalnego. Jednakże pomimo starań ze strony pracownika socjalnego może pojawić się zagrożenie dla rodzin, a w szczególności dla dzieci skutkujące koniecznością powiadomienia Sądu Rodzinnego , Wydziału Rodzinnego i Nieletnich w Augustowie o wgląd w sytuację dziecka, ustanowienie rodzinie kuratora lub też o zastosowanie środka zapobiegawczego poprzez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej. W takiej sytuacji jest wskazane przydzielenie asystenta rodziny który by wspomagał rodzinę we właściwym rozwoju fizycznym i wychowaniu w rodzinie biologicznej dziecka.

W/g stanu na dzień 30 czerwca 2016 r. 4 dzieci przebywało w pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych . Gmina Płaska partycypuje w 50% kosztów utrzymania 2 dzieci.

Ponadto dzieci objęte wychowaniem i edukacją od przedszkola do szkoły ponadgimnazjalnej z rodzin, w których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, mają możliwość korzystania posiłków wydawanych w szkołach w ramach wieloletniego programu wspierania gmin w zakresie dożywiania pn: "Pomoc Państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020. W 2016 roku w/w Programem objęto:

- dzieci do 7 roku życia – 18 osób.
- uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej - 113 osób.

2. Zasoby instytucjonalne realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny na terenie Gminy Płaska

W strukturach lokalnych działają:

L.p.	Nazwa i adreśn instytucji	Rodzaj działalności
1	Urząd Gminy Płaska	Dowozy dzieci do szkół, stypendia szkolne, wydawanie rodzinom wielodzietnym Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny
2	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Płaska	Praca socjalna, ustalenie potrzeb rodzin wymagających pomocy na terenie gminy, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach i młodzieży w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.
3	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Organizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych w ramach gminnego programu przeciwdziałaniu alkoholizmowi i Narkomanii, podejmowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, kierowanie na leczenie odwykowe, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
4	Lokalny Zespół Interdyscyplinarny Gminy Płaska	Diagnozowanie i podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężeniu problemu przemocy
5	Placówki oświatowe: - Zespół Szkół Ogólnokształcący Płaska - Szkoła Podstawowa Płaska, - Punkt Przedszkolny kl. 0 – 4-latki Płaska - Gimnazjum Płaska	Działalność edukacyjno – wychowawcza, wsparcie pedagogiczne
6	Gminny Ośrodek Kultury w Płaskiej	Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży min. poprzez zajęcia plastyczne, sportowe, muzyczne

3. Odbiorcy programu

Rodziny wychowujące dzieci, a jednocześnie: niewydolne wychowawczo, ubogie i zagrożone ubóstwem, dotknięte przemocą, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, bądź takie rodziny, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

4. Cele programu

Celem głównym programu jest:

Wpieranie rodzin w wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo- wychowawczych w gminie Płaska

Cele szczegółowe

1. Diagnozowanie i analizowanie środowisk rodzinnych;
2. Zaspokajanie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny;
3. Podnoszenie świadomości w zakresie planowania rodziny;
4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;

5. Promowanie wartości rodzinnych
6. Przeciwdziałanie marginalizacji rodziny w środowisku lokalnym;
7. Wzmacnianie roli i funkcji rodziny;
8. Podejmowanie działań na rzecz reintegracji rodziny i powrotu dziecka do rodziny;
9. Podnoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących z rodziną;
10. Współpraca z instytucjami , organizacjami na rzecz dziecka i rodziny;
11. Usamodzielnianie członków rodziny pod względem ekonomicznym, społecznym i zawodowym.

5. Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

6. Realizatorzy Programu

Zaplanowane w Programie działania realizowane będą przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Płaska we współpracy z:

- Urzędem Gminy Płaska;
- Policją;
- Placówkami oświatowymi z terenu gminy Płaska;
- Gminnym Ośrodkiem Kultury Płaska;
- Lokalnym Zespołem Interdyscyplinarnym Gminy Płaska;
- Gminną Komisją ds Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie;
- Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną w Augustowie;
- Kuratorami Sądowymi.

7. Harmonogram realizacji Programu

L.p.	Zadania	Działania	Okres realizacji
1	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny	-Praca socjalna i udzielanie pomocy finansowej i rzeczowe rodzinom potrzebującym - objęcie dożywianiem wszystkich dzieci tego wymagających - Monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych - Polepszanie warunków materialno-bytowych - zapewnienie środków na zakup podręczników i artykułów szkolnych - dowożenie dzieci niepełnosprawnych do szkół - współfinansowanie przez gminę pobytu dzieci w pieczy zastępczej w wysokości: a) 10% w pierwszym roku b) 30% w drugim roku c) 50% w trzecim i kolejnym roku	2017-2019
2	Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	-wdrażanie programów profilaktycznych w placówkach oświatowych - wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez zajęcia wyrównawcze, pozalekcyjne - Zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi - Pomoc rodzinom w opiece i wychowywaniu dziecka poprzez wsparcie ze strony asystenta rodziny, praca socjalna z rodziną - Pomoc rodzinom w dostępie do poradnictwa prawnego, oraz	2017-2019

		wsparcia psychologicznego i terapeutycznego a szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - Edukacja rodziców w zakresie kształtowania właściwych postaw rodzicielskich i prowadzenia gospodarstwa domowego - Motywowanie do podjęcia terapii uzależnień, monitoring	
3	Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny	- Współpraca z jednostkami pomocowymi realizującymi działania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - Współpraca z rodzinami zastępczymi	2017-2019
4	Podnoszenie wiedzy i kwalifikacji osób zajmujących się wspieraniem rodzin na terenie Gminy Płaska	- Doksztalcanie asystentów rodzin - udział w konferencjach, warsztatach i szkoleniach tematycznych z zakresu wspierania rodzin i opieki nad dzieckiem	2017-2019

8. Źródła finansowania Programu

Zadania ujęte w programie będą finansowane w oparciu o:

- a) środki własne gminy,
- b) dotacje z budżetu państwa,
- c) środki pozabudżetowe, pozyskane z Unii Europejskiej.

9. Monitoring i ewaluacja

Prowadzenie monitoringu i ewaluacji realizacji programu służy sprawdzeniu czy zostały zrealizowane działania oraz jaki jest wynik zrealizowanych przedsięwzięć. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły i w jakim stopniu na realizację celów Programu. Ewaluacja będzie odbywać się na bieżąco przez cały okres realizacji Programu.

Sprawozdanie z realizacji będzie ujęte w corocznym sprawozdaniu z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Płaskiej składanym przez kierownika ośrodka.